บทที่ 1
บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันประเทศไทยมีความเจริญก้าวหน้าเกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว ทั้งด้านเทคโนโลยีการสื่อสาร เศรษฐกิจและสังคม การดำเนินชีวิตและสภาพความเป็นอยู่ของคนไทยเปลี่ยนจากรูปแบบที่เรียบง่ายสู่ความทันสมัยมากขึ้น ด้วยสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปตามยุคสมัย จึงทำให้การจัดระบบการศึกษามีความจำเป็นและต้องเข้ามามีบทบาทเพื่อการพัฒนาคนให้มีความพร้อมในทุกๆ ด้าน ควบคู่กับการมีคุณธรรมจริยธรรม การศึกษาเปรียบดั่งเป็นรากฐานในการพัฒนาประเทศให้เจริญก้าวหน้าทัดเทียมนานาประเทศ อีกทั้งพัฒนาคนให้สามารถใช้ชีวิตอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข การจัดวางรากฐานที่ดีของหลักสูตรการศึกษาสามารถปรับเปลี่ยนวิธีคิดโดยผ่านกระบวนการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับสภาพการเปลี่ยนแปลงของสังคมและวิถีชีวิตประจำวัน โดยมีครูผู้สอนเป็นผู้แนะนำในสถานการณ์การจัดการเรียนรู้ต่างๆ ให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติ ฝึกฝนสติปัญญา ทักษะกระบวนการ ส่งเสริมการคิดและความต้องการของนักเรียนและให้สอดคล้องกับท้องถิ่นนั้น หัวใจสำคัญของการจัดการศึกษาจึงอยู่ที่การวางรากฐานที่มีคุณภาพของหลักสูตร เพราะหลักสูตรเป็นสิ่งกำหนดกรอบแนวทางการปฏิบัติในการจัดการเรียนรู้ เป็นสิ่งที่รวมมวลประสบการณ์ให้กับนักเรียน สอดคล้องกับ ธำรง บัวศรี (2542 : 10 - 11) ที่กล่าวว่าหลักสูตรเป็นเสมือนหางเสือคอยกำหนดทิศทางให้การเรียนการสอนเป็นไปตามความมุ่งหมายของการศึกษา หรือ เป็นเครื่องมือชี้นำทางการจัดการเรียนรู้แก่นักเรียนที่ครูจะต้องปฏิบัติตาม เพื่อให้นักเรียนได้รับการศึกษาที่มุ่งจุดหมายเดียวกัน หลักสูตรที่มีคุณภาพ มีความเหมาะสมกับสภาพความต้องการของนักเรียนจะสามารถทำให้การจัดการเรียนรู้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้นการจัดทำหลักสูตร นักพัฒนาหลักสูตรจึงต้องมีความรู้ มีข้อมูลหรือศึกษาข้อมูลพื้นฐานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องมาประกอบกับการพัฒนาหลักสูตรเพื่อให้ได้หลักสูตรที่ดีและมีคุณภาพ ถูกต้อง เหมาะสมกับความต้องการและความสนใจของนักเรียน เพื่อให้การจัดการศึกษาของประเทศสามารถตอบสนองความต้องการของสังคมได้

กระทรวงศึกษาธิการมีนโยบายที่สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติในการพัฒนาเยาวชนของชาติเข้าสู่โลกยุคศตวรรษที่ 21 การศึกษาได้ให้ความสำคัญและมีบทบาทต่อการพัฒนาคน พัฒนาสังคม พัฒนาประเทศ โดยมุ่งส่งเสริมให้ผู้เรียนมีคุณธรรม รักความเป็นไทย มีทักษะการคิดวิเคราะห์ คิดสร้างสรรค์ มีทักษะด้านเทคโนโลยี สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่น และสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมโลกได้อย่างมีสติ โดยมีจุดเน้นที่หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ที่มุ่งเน้นพัฒนาผู้เรียนทุกคนซึ่งเป็น

กำลังของชาติให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมดุลทั้งด้านร่างกาย ความรู้ คุณธรรม มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและเป็นพลโลก ยึดมั่นในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีความรู้และทักษะพื้นฐาน รวมทั้งเจตคติที่จำเป็นต่อการศึกษาต่อการประกอบอาชีพและการศึกษาตลอดชีวิต โดยมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญบนพื้นฐานความเชื่อว่าทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้เต็มตามศักยภาพ โดยมีมาตรฐานการเรียนรู้กำหนดให้ผู้เรียนเรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ เป็นหลักสูตรที่มีโครงสร้างยืดหยุ่นทั้งด้านสาระการเรียนรู้และได้เปิดโอกาสให้สถานศึกษาเพิ่มเติมเวลาเรียนทั้งในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาโดยจัดเป็นรายวิชาเพิ่มเติม หรือกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนให้สอดคล้องกับความพร้อมและจุดเน้นของสถานศึกษาอีกทั้งปรับกระบวนการวัดและประเมินผลการเรียนรู้และหลักเกณฑ์การจบการศึกษาแต่ละระดับและเอกสารแสดงหลักฐานทางการศึกษาให้มีความสอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้และมีความชัดเจนต่อการนำไปปฏิบัติ การพัฒนาหลักสูตรในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับชาติจนกระทั่งถึงระดับสถานศึกษาจะต้องสะท้อนคุณภาพตามมาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัดที่กำหนดไว้ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นกรอบทิศทางในการจัดการศึกษาทุกรูปแบบและครอบคลุมผู้เรียนทุกกลุ่มเป้าหมายในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน การจัดหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานจะประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่คาดหวังได้นั้นทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องทั้งระดับชาติ ชุมชนครอบครัวและบุคคลต้องร่วมรับผิดชอบร่วมทำงานอย่างเป็นระบบและต่อเนื่องในการวางแผนดำเนินการ ส่งเสริมสนับสนุนตรวจสอบตลอดจนปรับปรุงแก้ไขเพื่อพัฒนาเยาวชนของชาติไปสู่คุณภาพตามมาตรฐานการเรียนรู้ที่กำหนดไว้(กระทรวงศึกษาธิการ, 2551) กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยีเป็น 1 ใน 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ ของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ที่ช่วยพัฒนาให้นักเรียนมีความรู้ ความเข้าใจ มีทักษะพื้นฐานที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต และรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง สามารถนำความรู้เกี่ยวกับการดำรงชีวิต การอาชีพ และเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้ในการทำงานอย่างมีความคิดสร้างสรรค์และแข่งขันในสังคมไทยและสากลเห็นแนวทางในการประกอบอาชีพ รักการทำงานและมีเจตคติที่ดีต่อการทำงาน สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างพอเพียงและมีความสุข มุ่งพัฒนานักเรียนแบบองค์รวมมีสาระการเรียนรู้ 4 สาระ ได้แก่ สาระที่ 1 การดำรงชีวิตและครอบครัว สาระที่ 2 การออกแบบและเทคโนโลยี สาระที่ 3 เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร และสาระที่ 4 การอาชีพ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551 : 204-205) โดยผ่านกระบวนการการจัดการเรียนรู้ ของสถานศึกษา

การจักสานเป็นงานหัตถกรรมที่ทำเป็นเครื่องมือเครื่องใช้ของคนในแต่ละชนบทที่ถือว่าเป็นเอกลักษณ์ด้านงานฝีมือของคนไทยมาแต่โบราณ เช่น ลอบ ไซ ตะข้อง กระบุง กระจาด พัด กระดิบ ตะกร้า เป็นต้น เป็นงานศิลปะอย่างหนึ่งที่ต้องสร้างงานออกมาด้วยจิตใจที่รักในงานสร้างสรรค์ จรรโลงเอกลักษณ์และวัฒนธรรมท้องถิ่น ประดิษฐ์จากวัสดุธรรมชาติ หรือวัสดุที่หาได้ง่ายตามท้องถิ่น เช่น ไม้ไผ่ หวาย เถาวัลย์ขนาดเล็ก ฯลฯ เป็นชิ้นงานที่ทำด้วยมือ

เพื่อประโยชน์ในชีวิตประจำวัน อีกทั้งยังเป็นการสร้างอาชีพหารายได้จากการสร้างสรรค์ผลงานฝีมือ สืบทอดความรู้จากบรรพบุรุษสู่รุ่นลูกหลานมาช้านาน แต่ในปัจจุบันการจักสานตามท้องถิ่นมีให้เห็นเหลือน้อยลง อันเนื่องมาจากความเปลี่ยนแปลงของยุคสมัยที่เข้าสู่ความเจริญความทันสมัย ทั้งในด้านเทคโนโลยี การสื่อสาร เศรษฐกิจและสังคม ส่งผลกระทบให้คนในท้องถิ่นใช้เครื่องจักสานและประกอบอาชีพจักสานลดน้อยลงขาดการสืบทอดความรู้ทางภูมิปัญญาเพราะคนรุ่นใหม่ไม่ได้รับการถ่ายทอดความรู้จากภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นผลให้คนรุ่นใหม่ไม่รู้จักคุณค่าของภูมิปัญญาท้องถิ่นของตนเอง ไม่เคยแม้กระทั่งได้รู้ได้เห็นว่าวัสดุที่มีในชุมชนนั้นสามารถนำมาสร้างประโยชน์อะไรได้บ้าง ทำให้เกิดช่องว่างระหว่างคนรุ่นใหม่และคนรุ่นเก่าลูกไม่สืบสานอาชีพพ่อแม่ คนรุ่นใหม่เข้ากับชุมชนไม่สนิท วัฒนธรรม ภูมิธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นจึงถูกละเลยทอดทิ้งจนค่อยๆ หายไปไม่มีผู้สืบต่อ (พระธรรมปิฎก ป.อ.ปยุตโต อ้างถึงในรุ่ง แก้วแดง, 2540 : 5 จำเริญ เชื้อประดิษฐ์, 2551 : 2) ดังนั้นการจักสานจึงถือได้ว่าเป็นเอกลักษณ์อย่างหนึ่งที่เป็นดั่งภูมิปัญญาไทยซึ่งเป็นองค์ความรู้สำคัญที่ต้องปลูกฝังให้กับเด็กและเยาวชนในชาติได้เรียนรู้ถึงความยิ่งใหญ่ และควรค่าแห่งความภูมิใจ เป็นฐานของวิธีคิดและจุดร่วมของจิตสำนึกในทุกระดับ จึงจำเป็นต้องนำเข้าสู่ระบบการศึกษาเพื่อให้เกิดการฟื้นฟูสืบสานต่ออย่างยั่งยืน การศึกษาเกี่ยวกับภูมิปัญญาจึงเป็นการเรียกสิ่งดีๆ ที่เกิดจากองค์ความรู้หรือมรดรแห่งภูมิปัญญาของบรรพบุรุษให้กลับมาสู่สังคมไทยอีกครั้งหนึ่งเพื่อความผาสุกและมั่นคงในสถานะสังคม การเมือง และเศรษฐกิจของคนไทยในวันนี้และอนาคต และถือเป็นหน้าที่ของคนไทยทุกคนที่ต้องอนุรักษ์ พิทักษ์ ปกป้อง ฟื้นฟู และสืบสานภูมิปัญญาไทย/ภูมิปัญญาชาติหรือภูมิปัญญาท้องถิ่น/ภูมิปัญญาชาวบ้านให้คงอยู่กับแผ่นดินไทยตราบชั่วนิรันดร์ (นิคม ชมพูหลง, 2548 : บทนำ) ด้วยความสำคัญจากประการดังกล่าวนั้นจึงจำเป็นอย่างยิ่งที่สถานศึกษาต้องดระหนักถึงคุณค่าของการนำมรดกทางภูมิปัญญาการจักสานมาใช้กับการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษาให้กับผู้เรียน ได้ซึมซับคุณค่า มีความรักในภูมิปัญญาและทรัพยากรในท้องถิ่นของตนเอง โดยพัฒนาหลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติมที่เกี่ยวกับการส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านการจักสานที่มีอยู่แล้วในชุมชน เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนได้ค้นพบความถนัด ความสามารถ ความรักในการประกอบอาชีพ อนุรักษ์ภูมิปัญญาไม่ให้สูญหายไปจากชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับจุดหมายของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี

จากการศึกษาข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับความรู้ด้านการจักสาน เทคนิคด้านวิธีการเลือกไม้ไผ่ ขั้นตอนการจักสานต่างๆ จากการสัมภาษณ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น เป็นข้อมูลสำคัญที่สามารถนำมาประกอบกับข้อมูลหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนวัดดานคุรุราษฎร์อุทิศ กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยีได้เป็นอย่างดี โรงเรียนวัดดานคุรุราษฎร์อุทิศ ซึ่งเป็นโรงเรียนขนาดเล็ก ที่เปิดสอนระดับอนุบาล 1 ถึง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1 ซึ่งมีเพียงโรงเรียนเดียวที่ตั้งอยู่ในตำบลไผ่ขวาง

อำเภอเมือง จังหวัดพิจิตร พบว่าสภาพความเป็นจริงในปัจจุบันโรงเรียนวัดดานคุรุราษฎร์อุทิศ ยังไม่มีหลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติม เรื่อง การจักสานไม้ไผ่ ที่จะนำมาใช้กับการเรียนการสอน ประกอบกับทางโรงเรียนก็เล็งเห็นและตระหนักถึงความสำคัญของการพัฒนาหลักสูตรรายวิชา เพิ่มเติมเกี่ยวกับการจักสานไม้ไผ่ ให้มีการจัดการเรียนการสอนนอกเหนือจากรายวิชาพื้นฐาน ซึ่งทุกฝ่ายมีความเห็นตรงกันว่าสมควรให้มีการจัดทำเป็นหลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติม เพื่อเน้นให้ นักเรียนได้เรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นสำคัญ ดังนั้นจึงเห็นควรให้นักเรียนของโรงเรียน วัดดานคุรุราษฎ์อุทิศ ได้เรียนรู้และได้รับประสบการณ์เกี่ยวกับการจักสานไม้ไผ่ ที่สามารถ นำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้เพราะเป็นความรู้ที่สอดคล้องกับสภาพในชุมชนและท้องถิ่นของ ตนเอง ซึ่งจากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่าสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สุวิจักขณ์ อธิคมกุลชัย (2554) ได้ทำการวิจัย การพัฒนาหลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติม เรื่อง โครงงาน วิทยาศาสตร์ผลิตภัณฑ์จากท้องถิ่น สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผลการวิจัยพบว่า 1) นักเรียนและผู้เกี่ยวข้องเห็นความสำคัญและต้องการให้มีการพัฒนาหลักสูตรเพิ่มเติม เรื่อง โครงงานวิทยาศาสตร์ผลิตภัณฑ์จากท้องถิ่น เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้เกี่ยวกับทรัพยากรท้องถิ่น 2) หลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติมมีความเหมาะสมและสอดคล้องโดยมีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) อยู่ระหว่าง 0.67 – 1.00 3) นักเรียนมีความตั้งใจรับผิดชอบ เอาใจใส่ เพียรพยาม อดทนและ ร่วมกันทำโครงงานวิทยาศาสตร์ 4) นักเรียนมีผลการเรียนรู้ เรื่อง โครงงานวิทยาศาสตร์ ผลิตภัณฑ์จากท้องถิ่น หลังการใช้หลักสูตรสูงกว่าก่อนการใช้หลักสูตรอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.05 มีความสามารถในการทำโครงงานวิทยาศาสตร์ผลิตภัณฑ์จากท้องถิ่นอยู่ในระดับดี มีเจตคติทางโครงงานวิทยาศาสตร์อยู่ในระดับปานกลาง มีความพึงพอใจต่อหลักสูตรและเห็นว่า หลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติม เรื่อง โครงงานวิทยาศาสตร์ผลิตภัณฑ์จากท้องถิ่นทำให้นักเรียน สามารถนำความรู้ที่ได้รับไปพัฒนาท้องถิ่นของตนเองได้ และงานวิจัยของ ดวงกมล มหาโยธี (2553) ที่กล่าวไว้ว่า ผลของการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ และเทคโนโลยี เรื่อง การทำผลิตภัณฑ์จากไม้ไผ่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้าน เปือยทานตะวันพิทยาสรรพ์ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านเปือยทานตะวันพิทยาสรรพ์ ที่ได้เรียนรู้ตามหลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการ เรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี เรื่อง การทำผลิตภัณฑ์จากไม้ไผ่ มีคะแนนหลังเรียนเฉลี่ย ร้อยละ 85.00 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดคือร้อยละ 80 ทักษะการปฏิบัติงานของนักเรียนอยู่ใน ระดับเฉลี่ยร้อยละ 96.00 และความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อหลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระ การเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี เรื่อง การทำผลิตภัณฑ์จากไม้ไผ่อยู่ในระดับมากที่สุด

จากสภาพความเป็นมาของปัญหาและเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจ ที่จะพัฒนาหลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติม เรื่อง การจักสานไม้ไผ่ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดดานคุรุราษฎร์อุทิศ โดยเน้นให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติจริงในการจักสานไม้ไผ่ ในรูปแบบการจักสานอย่างง่าย เพื่อให้รู้ถึงประโยชน์จากวัสดุธรรมชาติ รู้จักคุณค่าภูมิปัญญา

ท้องถิ่น มีการวัดผลประเมินผลจากสภาพจริง จัดทำเป็นรายวิชาเพิ่มเติมในกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี

จุดมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อสร้างและหาคุณภาพของหลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติม กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี เรื่อง การจักสานไม้ไผ่ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

2. เพื่อศึกษาผลการทดลองใช้หลักสูตรที่สร้างขึ้น ดังนี้

2.1 เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนของนักเรียนโดยใช้หลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติม กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี เรื่อง การจักสานไม้ไผ่ กับเกณฑ์ร้อยละ 75 ของคะแนนเต็ม

2.2 เพื่อเปรียบเทียบทักษะการปฏิบัติงานจักสานไม้ไผ่ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 กับเกณฑ์ร้อยละ 75 ของคะแนนเต็ม

2.3 เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อกิจกรรมการเรียนการสอนหลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติม กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี เรื่อง การจักสานไม้ไผ่สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5

สมมติฐานของการวิจัย

1. นักเรียนที่เรียนตามหลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติม กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี เรื่อง การจักสานไม้ไผ่ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดร้อยละ 75 ของคะแนนเต็ม

2. นักเรียนมีทักษะการปฏิบัติงานสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดร้อยละ 75 ของคะแนนเต็ม

3. นักเรียนมีความพึงพอใจต่อกิจกรรมเรียนการสอนตามหลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติม กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี เรื่อง การจักสานไม้ไผ่สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 อยู่ในระดับมาก

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการพัฒนาหลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติม กลุ่มสาระการเรียนรู้ การงานอาชีพและเทคโนโลยี เรื่อง การจักสานไม้ไผ่ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดดานคุรุราษฎร์อุทิศ อำเภอเมือง จังหวัดพิจิตร กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ซึ่งมีขอบเขตของการวิจัย ดังนี้

มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

1. ด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดดานคุรุราษฎร์อุทิศ ตำบลไผ่ขวาง อำเภอเมือง จังหวัดพิจิตร

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดดานคุรุราษฎร์อุทิศ อำเภอเมือง จังหวัดพิจิตร ที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2558 จำนวน 12 คน

2. ด้านตัวแปรที่ศึกษา

2.1 ตัวแปรต้น คือ การจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติม กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี เรื่อง การจักสานไม้ไผ่

2.2 ตัวแปรตาม คือ

2.2.1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

2.2.2 ทักษะการปฏิบัติงาน

2.2.3 ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อกิจกรรมการเรียนการสอนตามหลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติม กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี เรื่อง การจักสานไม้ไผ่

3. ด้านเนื้อหา

เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัย คือ ภูมิปัญญาท้องถิ่นการจักสานไม้ไผ่

4. ด้านเวลาในการวิจัย

การทำวิจัยครั้งนี้ใช้เวลาทั้งสิ้นรวม 20 ชั่วโมง ดำเนินการทดลองในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2558

นิยามศัพท์เฉพาะ

หลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติม เรื่อง การจักสานไม้ไผ่ หมายถึง รายวิชาเพิ่มเติม กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ที่พัฒนาขึ้นเกี่ยวกับภูมิปัญญาการจักสานไม้ไผ่ แล้วนำมาจัดทำเป็นสาระการเรียนรู้ขึ้นใหม่ให้สอดคล้องกับสภาพท้องถิ่นของตำบลไผ่ขวาง ประกอบไปด้วยหลักสูตร คู่มือการใช้หลักสูตรและแผนการจัดการเรียนรู้ หลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติม เรื่อง การจักสานไม้ไผ่ มีองค์ประกอบ ดังนี้ 1) แนวคิดและหลักการของหลักสูตร 2) จุดมุ่งหมายของหลักสูตร 3) แบบวิเคราะห์คำอธิบายรายวิชา 4)คำอธิบายรายวิชา ผลการ

เรียนรู้ 5) โครงสร้างรายวิชาเพิ่มเติม 6) รายละเอียดเนื้อหา 7) เวลาเรียน 8)แนวทางการจัดการเรียนรู้ 9)สื่อและแหล่งเรียนรู้ 10)การวัดผลและประเมินผล 11)อัตราส่วนการวัดผลและประเมินผล มีเนื้อหาสาระการเรียนรู้ 3 หน่วยการเรียนรู้ คือ หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 ความรู้เกี่ยวกับการจักสานไม้ไผ่ หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 การสานชะลอมและการสานตะแกรง และหน่วยการเรียนรู้ที่ 3 พื้นฐานการประกอบอาชีพ เพื่อใช้ในการจัดการเรียนรู้ให้แก่นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดดานคุรุราษฎร์อุทิศ ตำบลไผ่ขวาง อำเภอเมือง จังหวัดพิจิตร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1

เอกสารประกอบหลักสูตร หมายถึง เอกสารที่ใช้ประกอบหลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติม เรื่อง การจักสานไม้ไผ่ ได้แก่ คู่มือการใช้หลักสูตร และแผนการจัดการเรียนรู้จัดทำขึ้นเพื่อเป็นแนวทางในการนำหลักสูตรไปใช้ให้ประสบผลสำเร็จ

ภูมิปัญญาท้องถิ่น หมายถึง ความรู้และประสบการณ์ที่เกิดจากการสั่งสมการเรียนรู้จากบรรพบุรุษและได้ถ่ายทอดความรู้เหล่านั้นมายังรุ่นลูกหลานในปัจจุบัน ในลักษณะการเชื่อมโยงความรู้ทั้งในด้านเศรษฐกิจ อาชีพ วัฒนธรรม วิถีชีวิตความเป็นอยู่ได้อย่างผสมผสานกลมกลืน และมีคุณค่าในการดำเนินชีวิตของบุคคลในชุมชนนั้นๆ

การจักสานไม้ไผ่ หมายถึง วิธีการสานด้วยมือ โดยใช้ไม้ไผ่เป็นวัสดุในการสาน แบ่งได้เป็นเครื่องใช้ในครัวเรือน เช่น กระบุง กระจาด ชะลอม พัด กระดิบ เครื่องใช้ทางการเกษตร เช่น ตะกร้า เข่ง เครื่องมือจับสัตว์น้ำ เช่น ตะข้อง ไซ ลอบ เป็นต้น

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ผลคะแนนทดสอบหลังเรียนจบหลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติม เรื่อง การจักสานไม้ไผ่ เทียบกับเกณฑ์ร้อยละ 75 ของคะแนนเต็ม โดยใช้ระดับพฤติกรรมที่ต้องการวัด คือ ความจำ ความเข้าใจ การนำไปใช้ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ คิดสร้างสรรค์

ทักษะการปฏิบัติงาน หมายถึง พฤติกรรมการทำงานของนักเรียนซึ่งประกอบด้วย

1. ทักษะด้านกระบวนการการปฏิบัติงาน วัดจากพฤติกรรม ดังนี้ 1) การเลือกไม้ไผ่ 2) การเลือกเครื่องมือ 3) การเตรียมไม้ไผ่ 4) การเตรียมอุปกรณ์ 5) การจักตอก 6) การสานขึ้นรูปตามแบบ 7) การเข้าขอบและการมัดขอบ 8) ความระมัดระวังและปลอดภัย

2. ทักษะด้านคุณภาพผลงาน วัดจากพฤติกรรม ดังนี้ 1) การทำงานเสร็จทันเวลา 2) การเก็บรายละเอียดผลงาน ซึ่งทักษะการปฏิบัติงานทั้ง 2 ด้าน วัดโดยใช้แบบวัดทักษะการปฏิบัติงาน ด้วยวิธีการสังเกตพฤติกรรมการทำงานของนักเรียน

ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกในทางที่ดีที่มีต่อกิจกรรมการเรียนการสอนเป็นความรู้สึกที่ตอบสนองต่อการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติม เรื่อง การจักสานไม้ไผ่ ซึ่งประกอบด้วยความรู้สึกในด้านต่างๆ ดังนี้ 1. ด้านเนื้อหาสาระ 2. ด้านกิจกรรมการ

เรียนการสอน 3. ด้านสื่อและแหล่งเรียนรู้ 4. ด้านการวัดผลและประเมินผล 5. ด้านบรรยากาศการเรียนรู้ 6. ด้านประโยชน์ที่ได้รับ ซึ่งวัดจากความรู้สึกดังนี้ คือ สนุกสนาน/ตื่นเต้นสนใจต้องการที่จะเรียน รัก/ชอบ เข้าใจง่าย ภูมิใจ โดยใช้แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อกิจกรรมการเรียนการสอนหลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติม เรื่อง การจักสานไม้ไผ่

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้หลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติม เรื่อง การจักสานไม้ไผ่ กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดตานคุรุราษฎ์อุทิศ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 1

2. เป็นประโยชน์ต่อผู้สอนและผู้ที่สนใจในการพัฒนาหลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติม สามารถนำหลักการ แนวคิด ทฤษฎี และกระบวนการพัฒนาหลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติม เรื่อง การจักสานไม้ไผ่ เป็นแนวทางการนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนให้แก่นักเรียนตามความเหมาะสมกับบริบทชุมชนนั้นๆ ได้

มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม